

# Splošne vesti

## SPOMINI NA KRALJA ALEKSANDRA I.

S tem naslovom je bila otvorjena razstava v Jakičevem paviljonu v soboto, 6. t. m. vprav v dneh, ko se zaključuje globoka žalost za blagopokojnim kraljem. Otvoritvi razstave je prisostvovalo mnogo uglednega občinstva, tako ban dr. Puc, dvorna dama ga dr. Tavčarjeva, zastopnik univerze, francoski in češki konzul, zastopnik generala, zastopniki kulturnih ustanov: intendant gledališča, Glasbene matice, Konzervatorija, Francoskega instituta, TOI zbornice, Velesojma, vseh ljubljanskih društev, zastopniki šolstva itd. Razstava je bila otvorjena z državno himno, ki jo je zaigral orkester konzervatoristov. Za trikratnim klicem: »Slava pokojnemu kralju«, je orkester zaigral E. Adamičevo »Zalno koračnico«, nakar je sledil ogled razstave.

Razstava sama je vzorno prirejena. Ogromno število slik iz predvojnih, vojnih in povojnih časov spominja gledalca na veselo in žalostne čase naše preteklosti. Razstava sama ima dvojen pomen. Prvič v tem, da je zbrala mnogo zgodovinskega materiala v sliki in tako izvršila važno zgodovinsko kulturno nalogo, drugič v tem, da nam je pokazala osebnostni lik pokojnega kralja v živi sliki, tako, da vpliva na gledalca kar neposredno. Poleg originalnih slik ogromnega formata (Vavpotič, Santel, Tišov, Jakac), ki prevzamejo opazovalca z zanimivimi predmetnimi in barvnimi kompozicijami, je na razstavi največ fotografij, pri katerih je zanimivo to, da nastopa pokojni kralj vedno v družbi z narodom. Zanimivo so tudi fotografije iz osebnega življenja (na lovu, na dvorcih v Sloveniji, vojvodini, Rumuniji). Posebne omembe pa so vedno ogromne povečave splitskega fotografa Boroviča, ki predstavljajo povratek pokojnega kralja iz Mar-seja v Split. Razstava je odprta in dostopna občinstvu do konca meseca. Zeleti bi bilo, da jo poseti tudi čimveč šol.

— Zahvala za čestitke Nj. V. kralju z Masarykove proslave 9 sreskih društev JUJ v Ljubljani 9. marca 1935. Gospodinu Jožu Zupančiču, predsedniku JUJ — Litija. — Po Najvišjem nalogu čast mi je izjaviti zahvalnost na izrazima odanosti i vernosti, podnesenim Njegovom Veličanstvu Kralju i Kraljevskom Domu za proslave 85-godišnjice predsednika Čehoslovaške republike Gospodina Dr. Tomaša Masaryka od strane Jugoslovenskog učiteljskog udruženja. — Minister Dvora: Milan Antić.

— Velikonočne počitnice trajajo letos od 18. aprila do 6. maja.

## SOLSKI IZLETI V ZUPANOVO JAMO PRI GROSUPLJEM.

Naša ožja domovina ima vse polno prirodnih krasot. Med te spadajo tudi podzemne jame, ki jih je v kraških predelih naše domovine v obilici. Najlepa med vsemi je seveda svetovnoznana Postojnska jama, ki pa je žal sedaj izven mej našega osvobojenega ozemlja.

Tja sedaj ne moremo, oziroma je njen poset združen z raznimi težkočami. Imamo pa zanjo nadomestek, in to je Zupanova jama pri Grosupljem, ki jo je l. 1926. odkril župan Josip Perme v Ponovi vasi.

»Društvo za raziskovanje jam« v Ljubljani je jama natančno preiskalo in dr. Valter Bohine jo je natančno popisal v »Geografskem vestniku« za l. 1926., iz katerega je bil napravljen in izdan poseben odtis z naslovom »Zupanova jama«. Tu čitamo, da je v ja-

Prereja tečaje za dopisnike, za prosvetne liste. Skrbj za prosvetno in knjižnično organizacijo v okraju. Daje iniciative in nasvete.

2. Knjižnični odbor. Njega predsednik je okrajni knjižnični referent. Ta odbor vodi sejne zapisnike. Izvaja statistična poročila o stanju in delovanju javnih občinskih knjižnic. Vodi sezname knjižnic in knjižničarjev. Predlaga prireditvenemu odboru potrditev knjižničarjev v občinah do 2000 prebivalcev, predlaga v potrditev knjižnični red in izposojevalno takso ter posreduje za ureditev pogodbe med javno občinsko knjižnico s posestniki drugih knjižnic. Predlaga prireditvenemu odboru za ministrstvo prosvete nadzornike za okoliške knjižnice. V evidenci vseh državnih podpora za ves okraj, oziroma za posamezne krajevne prosvetne odbore. Skrbj za točno izvajanje zakona o knjižnicah po občinah, po knjižničnih nadzornikih, knjižnicah in po knjižničarjih. Vodi pravno priročne knjižnice prosvetnega odbora. Prireja kratke knjižničarske tečaje. Prireja knjižne razstave. Sestavlja vzorne knjižne sezname.

3. Predavateljski odbor. Predsednik je referent za predavanja.

Ta odbor vodi zapisnik svojih sej. Izvaja in sestavlja statistična poročila o prosvetnem delovanju. Vodi seznam krajevnih prosvetnih korporacij in odborov. Predlaga prireditvenemu odboru zastopnika v odbor ljudskih tečajev, katere prireajo prosvetne korporacije z državno podporo. Pripravlja predavanja in programe tečajev državljanske vzgoje in drugih izobraževalnih ciklov. Sestavlja imenik predavateljev. Prireja tečaje za predavatelje in ljudske tečaje. Preskrbuje predavatelje krajevnim prosvetnim odborom.

4. Godbeni odbor. Predsednik je godbeni referent. Sestavlja programe godbenih prireditvev in akademij in skrbj za uresničenje teh programov. Prireja ljudske koncerte. Skrbj za narodno pesem.

5. Kinematografski odbor. Predsednik: okrajni kinematografski poročevalec.

mi toliko raznih zanimivosti, kakor malo kje in da zasluži vso pozornost.

Prvotni vhod, ki je bil za marsikoga precej neprikladen, so letos zaprli in napravili povsem položen in vsakemu dostopen vhod skozi zgodovinsko znano »Ledenico«. Z njim je jama veliko pridobila, posebno, ker vodi pot skozi »Srebrno dvorano«, ki je najlepši del jame.

V »Jami župana Permeta«, kot se sedaj imenuje, je mnogo očarljivih krasot in je postala najprijetnejša točka zlasti za majniške izlete. Izlet v to jamo ni prenaporen. Z vlakom se pripeljemo do Grosuplja, od tu pa gremo peš po novozgrajeni banovinski cesti, ob kateri je tovarna motvoza, ki si jo izletniki lahko ogledajo. Od tu je pol ure hoda do Ponove vasi, kjer ima odkritelj jame gospod Perme gostilno. On hrani ključce od vхода v jamo, preskrbi spremljevalce ter gre z izletniki navadno tudi sam.

Od Permeta do jame drži še 3 km dolga, položna, senčna in urejena gozdna pot.

Letošnja preureditev jame ter znižana vstopnina bosta gotovo pripomogli k večjemu obisku. Za ogled jame po šolarjih in skupinah znaša vstopnina le toliko, da se krijejo faktični stroški za razsvetljavo in spremstvo.

V Permetovi gostilni v Ponovi vasi dobe izletniki razna gorka in mrzla jedila. Za kosilo večjim skupinam se je treba poprej javiti po dopisnici in se računa kosilo po dogovoru.

J. N.

— Drobtine? Ne! Pod tem naslovom je izšel v prejšnji številki članek, ki najbrže ni bil čitateljem dovolj jase. Radi nepredvidenih ovir ni mogel članek iziti v celoti. Toliko v opravičilo in pojasnilo.

— † Strnad Fran. V Mariboru je te dni umrl nestor primorskega učiteljstva, šolski ravnatelj v pokoju in hišni posestnik Strnad Fran. Rojen je bil 1846. v St. Vidu na Vipavskem. Prvo učiteljsko službo je nastopil 1866. v Alturi pri Puli, potem je bil od 1872. vedno v goriškem okraju, v Kojškem do 1876., v Kamnjam do 1880. in je ostal kot nadučitelj v Črničah do svoje upokojitve 1906. Vedno je bil med prvaki naprednega učiteljstva na Primorskem. V Gorici si je zgradil čedno hišico, a jo je po končani vojni prodal in se naselil v Mariboru. — Zavednega tovariša smo goriški učitelji spoštovali radi odločnega naprednega mišljenja in strokovnega znanja. Bil je vedno v narodnih društvih in zelo ugleden prosvetni delavec. — List za listom pada in vedno redkejšo so vrste stare učiteljske generacije iz neodrešene domovine. Počivaj v miru v naročju svobodne Jugoslavije, katero si tudi Ti, značajni tovariš, klical v življenju s svojim nad pol stoletnim delom na prosvetnem polju, kamor se ni prišla... Slava Tvojemu spominu! A. U.

— Mladina piše in čaka odgovora! Učenci in učence mnogih šol pišejo na razne šole pisma. Tako dopisovanje je gotovo zelo važno iz narodnih in učnih ozirav. Dopisovanje se vrši preko šolskih upraviteljev poštne prosto. Opažam, da nekatere šole redno in točno odgovarjajo na pisma mladih dopisnikov. Od nekaterih šol odnosno razredov pa ni nikakih odgovorov. Mladina je zato razočarana... Vpeljimo pri dopisovanju naše dece običajne oblike družabnega življenja: to je odgovorjajmo na došla pisma. Tisti, ki menijo, da jih odgovori obremenjujejo pri pouku, naj poizkušajo uporabiti pošto za pouk in bodo vi-

Kinematografski odbor vodi zapisnike svojih sej. Skrbj za poučne in dijaške kinematografske predstave. Nadzira nivo kinematografskih predstav v kinematografiji svojega okoliša. Predlaga prireditvenemu odboru za okrajno politično upravo imenovanje kinematografskih poročevalcev. Vodi statistiko kinematografskih predstav za ministrstvo prosvete. Skrbj za skioptična predavanja. Izposojajo si in preskrbuje razne skioptične serije slik zase in za posamezne prosvetne komisije ter organizira pravilno izrabo skioptičnih predavanj.

6. Gledališki (dramatični) odbor. Predsednik: gledališki referent.

Dramatični odbor vodi zapisnik svojih sej. Vodi statistiko gledaliških predstav v okraju. Priporoča ugodne oz. primerne dramske igre za odre v svojem okraju. Prireja režiserske tečaje. Skrbj za okrajno dramsko knjižnico.

7. Odbor za ohranitev zgodovinskih spomenikov. Predsednik: referent za zgodovinske spomenike.

Vodi statistiko ugotovljenih umetniških, zgodovinskih in prirodnih spomenikov v okraju. Vodi v evidenci pregovore in reke, šege, navade in vraže, pripovedke in bajke, stare pesmice in drugo narodno blago. Skrbj za strokovno vodstvo muzejev. Prireja tečaje za občinske kronikarje.

8. Umetniški odbor. Predsednik: referent za umetniško vzgojo naroda.

Najvažnejša naloga tega odbora je skrbeti za estetično stran občin, hiš in stanovanj. Prirediti umetniške razstave. Urejevati zbirko umetniških reprodukcij.

Predsedniki odborov so člani prireditvenega odseka in obenem referenti za pripadajočo vrsto ljudske vzgoje.

Zaradi enotne organizacije prosvetnih odborov in obenem organizacije ljudsko-izobraževalnega dela ter uspešnih rezultatov, se priporoča, da si ustanovijo okrajni prosvetni odbori obvezni delovni spored.

(Dalje prih.)

deli, koliko svežine prinašajo pisma mladih neznanih piscev v naše učilnice. Moji malčki vodijo o odposlanih in došlih pismih točno evidenco, verjetno drugje tudi. O šolah in razredih, ki molče in ne odgovarjajo, si ustvarijo malčki svoja mnenja, ki jih potem posplošijo na ves tisti kraj.

Prosim v imenu dece: pišite z vseh krajev, če imate, priložite slike zanimivosti domačega kraja, opišite življenje in delovanje domačinov; mladini služijo taki podatki bolj, kakor tisto iz učnih knjig. Dajmo mladini priliko, da spozna domovino in jo ljubi!

Kdor je z odgovori na dolgo, naj pohiti! — ne —

— Dušica — nova otroška igrice iz življenja planinske flore. Dih prirode veje iz zdihlajev narciz in končava ob prezgodnem umiranju strtega življenja. Avtorica igrice »Punčke žive« tov. Hötzel - Lehmanova je tudi v »Dušicah« prav posrečeno segla v globine otroških src. Na prvo uprizoritev osnovne šole v Cerkljah pri Kranju z dne 14. t. m. (ob 15. uri) opozarjamo vse okoliške šole.

— Če posetite ob velikonočnem odmoru Maribor, zglasite se v Učiteljskem domu Kosarjeva ul. 41, ki Vam nudi lahko vso oskrbo po primerno nizki ceni.

— Razstava gospodinjstvo nadaljevalne šole v Cerkljah ob Krki. Pretekli mesec je končala gospodinjstvo-nadaljevalna šola v Cerkljah ob Krki. Uprava šole je priredila ob tej priliki razstavo, katero so posetili krški sreski prosvetni referent g. Hrovat Ivo, g. ekonomista iz Krškega in Brežice in ogromna masa našega podeželskega ljudstva, kar priča, da se ljudstvo za take tečaje je resnično zanima, ker spozna njih potrebo in korist. — Vodstvo šole je bilo v prav večjih rokah tov. Hlebec Franje, ki je s pridnostjo in strokovnim znanjem ter njej lastno gospodinjstvo spretnostjo nudila učencem vsega, česar bodo potrebovale kot bodoče gospodinjke. Pri tem delu je našla v svoji kolegiji M. Mahničevi najboljšo oporo. Obe sta bili na razstavi deležni vidnega priznanja in pohvale. Obema tovarišicama iskreno čestitamo!

— Sresko društvo Krško, poziva vse tovariše in tovarišice, da plačajo takoj vso zastalo članarino, ter naj ne delajo s tem težav blaginju in obveznostim društva!

— Pomladek Rdečega križa narodnih meščanskih, srednjih in strokovnih šol v Ljubljani priredi v nedeljo 14. aprila t. l. točno ob pol 11. uri dop. v veliki dvorani hotela Union akademijo v proslavo dneva Pomladka Rdečega križa. Program je zelo pester. Na sporedu so pesmi, prizorčki, deklamacije, zborne deklamacije, harmonike. Čisti dobiček je določen za počitniško kolonijo revnih in bolehnih članov PRK. Vstopnice od 10 Din navzdol. Tovariši in tovarišice, posetite akademijo, ne bo Vam žal! Vstopnice dobite na šolah ali v Matični knjigarni.

## Osebné zadeve

—i Napredovali so učitelji (ce) v VIII. skupino: Fink Oton iz Bukovice, Ostere Marija iz Sv. Andraža v Haložah, Urbančič Justina iz Ajdovca, Hrast Natalija iz Makol; v VI. skupino: Kopriva Franja iz Lokovice (Dobrnje), Marušič Valburga iz Adrijancev, Tomšič Alojzij iz Ormoža; v V. skupino: Schell Henrik iz Slov. Konjic, Vobič Amalija iz Maribora, Gomilšek Ljudmila iz Vidna na Savi, Zen Ivan iz Soteske.

—i Premeščeni so z odlokom ministrstva prosvete naslednji učitelji in učiteljice: Po prošnji: Arhar-Jenčič Valerija iz Pertoče v Radeče, Božič Franciška iz Verdenja v St. Jernej, Čebular Marija iz Krašnje v Borovnici, Čič-Hafner Ivana iz Planine v Ivance, Čiček Olga iz Kapele v Ljutomer, Danev Danilo iz Dragutša v Zažar, De Costa Anton iz Slovenjgradca v Soštani, Fajdiga Vida iz Sela v Stranje, German Rihard iz Črne v Pernice, Grile Ljudmila iz Višnje gore v Kopanji, Jezeršek-Kozina Ana iz Središča k Sv. Trojici, Jezeršek Ivan iz Cajnjarjev k Sv. Trojici, Jurca Marija iz Mekinj v Nevle, Kastelic-Strukelj Ljudmila iz Šmartna pri Slovenjgradu v Senovo, Kavšek Franciška iz Dragutša v Črnomelj, Kinčič Marija iz Pertoče v Gederovce, Lazar Pavla iz Dobrnje v St. Jurij pri Grosupljah, Makarovič Vladimir iz Korinja v Lucine, Makarovič Marija iz Krke v Lucine, Nartnik Marija iz Tribuč v Rožni dol, Novak Stanislava iz Stanj v Krašnji, Podjaveršek Marija iz Polja v Rogasko Slatino, Pogačnik Milan iz Gor. Tuhinja v Komendo, Rižavec Cirila iz Poljske v Sv. Anton v Sl. gor., Skulj Vlada z Zidanega mosta na Vrhniko, Strnad Rudolf iz Sv. Martina na Poh. v Tinje, Škodlar Ivana iz Dobrepolja v Smlednik, Šurla Marija iz Ajdovca v Dvor, Šuler Stane iz Starega trga v Dobrepolje, Tavčelj Josip iz Sv. Duha v Hal., v Zavrč, Verčon-Engelman Milena iz Vodice v Zalog, Vodeb Vera iz Nakla v Šmarno pri Kranju, Zakrajšek Nada iz Rožnega dol v Tribuč, Zupančič Josip iz Dražgoš v Selca, Zupan Ana iz Vidovce v Gornjo Lendavo, Belihar Anton iz Trčiča v Zid. most, Zihel Alojzija iz Vrhloga v Trzin, Istenič-Pahor Karolina iz Čadrama v St. Vid nad Ljubljano, Petek Vera iz Sv. Jurija ob j. ž. v Zalno, Zemljak Stana iz Podkrajja v Sv. Jurij pod Kumom, Kocuvan Adolf iz Belih vod v Sv. Benedikt v Sl. gor., Kavac Marija iz Laškega v Kranj, Terček Alojzij iz Trčiča v Zalno, Majhen Aleksander iz Črnomlja k Sv. Miklavžu pri Ptuj, Dougan Ana iz Sv. Miklavža pri Ptuj v Črnomelj.

—i Premeščeni so po potrebi službe: Božič Ljubica iz Cerknice v Orešje, Dolinšek Marija iz Šmarja pri Jel. v Sv. Stefan, Duh Kristina iz Doležljova v Melince, Fister Fran iz Sv. Trojice v Cajnjarje, Gregorič Stana iz Sv. Lovrenca v Sv. Lenart pri Vel. Nedelji,

Jenko Lidija iz Knežje vasi v Sele pri Hinju, Kaus Frida iz Sv. Barbare v Hal. v Majšperk, Košutnik Roman iz Sv. Marjete niže Ptuja v Majšperk, Kragelj Terezija iz Solčave v Tržišče, Ladič Milan iz Čepelj v Sinji vrh, Lapajne Janko iz Salovcev v Budince, Logar Franc iz Božakova v Radovico, Lužar Ljudmila iz Sv. Marjete niže Ptuja na Ptujsko goro, Mrše Rozalija iz Tržišča v Bušče vas, Obrn Pavla iz Kamnice v Ormož, Osvald Matilda iz Laz v Gornje Sušice, Pertot Rafael iz Nakla v Dražgoše, Prislán Helena iz Nove Stifte v Rečico, Raspolič Štefica iz Triblja v Dragutš, Senegačnik Adolf iz Primskova v Javorje, Škafar Ivan iz Tomišlja v Vače, Vidmar Bojana iz Sv. Petra v Zetale, Volčjak Ljudmila iz Blok v Dobrnje.

## Učiteljski pravnik

—š Ugotovitev časa, ki se šteje za pokojnino uslužbenecem, ki so sprejeti v drž. službo po 1. aprilu 1931.

Drugi in tretji stavek 2. odstavka § 274. urad. zakona določa, da je organ, ki izdaja odločbo o postavitvi (sprejemu v drž. službo), dolžan (mora) hkrati z izdajo te odločbe ugotoviti, kateri čas se priznava za pokojnino po tem zakonu. Če je odločba o postavitvi ukaz, se ugotovi čas s posebno rešitvijo, ki se izda hkrati z ukazom; če se pa izda odločba o postavitvi v obliki rešitve, tedaj se ugotovi čas s to rešitvijo.

V teh primerih ocenjuje glavna kontrola hkrati postavitev in ugotovitev časa za pokojnino.

—š Po § 247. ur. zak. se v disciplinskem postopanju ne plačujejo takse (postopek je dvojni: 1. za nerednost in 2. za disciplinske prestopke).

Ministrstvo financ, oddelek za davke je izdalo z odlokom br. 49346/III/34 z dne 14. III. 1935. sledeče tolmačenje:

»Povodom pokrenutog pitanja, da li se odredba § 247. činovničkog zakona (da se u disciplinskem postupku ne plaćuju takse) odnosi i na kazne za neurednost (§ 184.) odeljenje poreza Ministarstva finansija na osnovi čl. 43. zakona o taksama daje sledeće objašnjenje:

Pošto i neurednost spada u disciplinske krivice okvalifikovane kao disciplinski istup samo što je izuzeta iz nadležnosti disciplinskih sudova i data u nadležnost odnosnih stavešina to se odredba § 247. činovničkog zakona odnosi i na kazne za neurednost.

Sva dosadašnja objašnjenja izdata protivna ovom povlače se.

—š Moji prejemki. Tovariše predsednike prosim, da po možnosti razpečajo na prvem zborovanju poslano jim tablice. V. G.

## VAŽEN ODLOK GLAVNE KONTROLE.

Glavna kontrola je s svojim odlokom štev. 83.221 z dne 1. II. 1932. dostavila sledeče:

Z odlokom splošne seje glavne kontrole štev. 12.223 od 4. decembra 1931. je sklenjeno, da se o rešenjih izdanih v zmislu 1. odstavka § 274. uradniškega zakona iz leta 1931. glede priznanja službenih let za pokojnino sedaj ne bo razpravljalo, nego se pravilnost priznanja dotičnega časa za pokojnino oceni ob priliki razpravljanja o odreditvi višine pokojnine uslužbencu, ko bo upokojen.

Poleg odloka, ki ga izda po 1. odstavku § 274 uradniškega zakona ministrstvo in drugi v to pooblaščen organi, izdajo tudi rešitev o priznanju časa, bodisi za pokojnino ali napredovanje in ga dostavijo glavni kontroli v oceno četudi ni na podlagi tega priznanega časa izdan odlok o napredovanju, o periodični povišici ali upokojitvi uslužbenca.

Ker oceni glavna kontrola po točki 12. čl. 29. zak. o glavni kontroli pravilnost dekretov o službenih odnošajih državnih uslužbencev, ki jih omenja § 103. uradniškega zakona, in sicer: dekret o postavitvi, imenovanju, napredovanju, premestitvi, stavljanju na razpoloženje in v pokoj, sprejetju ostavke in odpustitvi iz službe, je na svoji splošni seji štev. 83.221 od 25. januarja 1932. v zvezi z omenjenim odlokom štev. 12.223 od 4. decembra 1931. odločila: Vprašanja o službenih letih posameznih uslužbencev sme glavna kontrola vzeti v oceno samo v primeru ko pregleda dekrete o napredovanju ali imenovanju uslužbenca v višjo grupo, o nakazilu periodičnega povišica, o upokojitvi, o reguliranju pokojnine. Ne bo se pa ocenjevalo odlokov s katerimi se uslužbencu samo priznava gotov čas, a se mu ne nakazuje istočasno tudi skupina, periodična povišica ali pokojnina.

Glavna kontrola obvešča o tem odloku ministrstvo in ga prosi, da v bodoče odloke o priznavanju službenega časa, ako niso istočasno tudi odloki o napredovanju ali imenovanju, o dodelitvi periodične povišice, o upokojitvi uslužbenca in reguliranju pokojnine, ne dostavlja glavni kontroli, ker ji ta, kakor tudi rešenja dosedaj dostavljena po omenjenem odloku njene splošne seje, ne bo mogla vzeti v oceno. O tem odloku izvolite obvestiti tudi vse podrejene organe, ki so po ministru pooblaščen, da smejo izdajati odloke glede službenih odnošajev državnih uslužbencev.

## Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za mesec januar, februar in marec 1935. za »Majštrov kamen« so nadalje darovali: učit. društvo za Dolnjelendavski okraj 495 Din; šola Svečina 20 Din, šola Sv. Marjeta ob Pesnici 50 Din, Druga darila: A. Hren, š. upr. v Studencih pri Mariboru, spominu ustanovitelja CMD, župnika Ivana Vrhovnika 100 Din;